

БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ ВИРОЩУВАННЯ НАСІННЕВОЇ КУКУРУДЗИ НА БІОЕТАНОЛ

Козачок Ю. І.

Дніпропетровський державний аграрний університет

It was analyzed main crops for production of bioetanol. It was obtained the main parts of business plan and advices for in increasing of economical effectiveness of corn production, to stability of seed production branch.

Проаналізовано основні культури для виробництва біоетанолу. Розглянуто основні розділи бізнес-плану та пропозиції, щодо підвищення економічної ефективності вирощування насінневої кукурудзи на біоетанол, задля стабілізації галузі насінництва.

Вступ. Виробництво біопалива, є молодого галуззю, функціонування якої залежить від державної підтримки.

З кожним роком виробництво біопалива набуває широкі масштаби в багатьох країнах світу. Для України розвиток біоенергетичних ресурсів відіграє велику роль, оскільки це дасть можливість зменшити власну залежність від імпортованих енергоносіїв, створити робочі місця, поліпшити екологічний стан.

В ЄС сировиною для виробництва біоетанолу є такі культури, як пшениця та кукурудза. Спеціалісти Продовольчої й сільськогосподарської організації ООН (ФАО) прогнозують, що виробництво біоетанолу в 2016 році становитиме близько 5 млрд.л, для чого буде використано 5 млн.т. кукурудзи (табл.1).

Аналогічні тенденції спостерігаються й у США. В 2008 році виробництво кукурудзи на енергетичні цілі склало близько 92,5 млн.т. або 20% від її загального виробництва в країні [2].

Таблиця 1

Виробництво біопалива в світі з кукурудзи [1]

Країна	Об'єм виробництва біопалива, %	Урожайність кукурудзи, т/га	Валовий збір, млн.т	Вихід біоетанолу, л/га
США	40	9,67	309,89	3849
Франція	2	9,14	14,29	3638
Німеччина	2	9,42	4,9	3749

Україна має великий аграрний потенціал й усі передумови для розвитку виробництва біопального. Розширення використання біопалива може стати стимулом зростання економіки. Ціни на насіння та зерно на світовому і внутрішньому ринках постійно знижуються. Тому необхідною умовою врегулювання ринку є експорт насіння, зерна для виробництва біоетанолу на господарському рівні.

Таблиця 2

Вихід біоетанолу з різних культур [1],[3]

Культура	Урожайність т/га	Валовий збір, млн.т	Середній вміст крохмалю, %	Вихід біоетанолу, л/га	Вихід біоетанолу, л/т	Собівартість біоетанолу, грн/ л
Кукурудза	4,09	9,00	70,6	1628	398	2,48
Пшениця	3,64	25,50	65,8	1223	336	3,04

Кукурудза є одним з найбільш вигідних сировинних матеріалів, адже 45 літрів кукурудзяного біоетанолу замінює 31 літр бензину (табл.2).

Для розширення виробництва альтернативного пального виникає потреба в забезпеченні насіння для подальшого виробництва. Тим більше, що в Україні передбачається у 2020 році довести валовий збір до 80 млн.т.

Проблема підвищення економічної ефективності виробництва насіння набуває все більшої гостроти. Найкращими гібридами, які використовуватимуться на біоетанол є: Клементе, Оріоль, МАС 24А, Акселль, НК Перформ, Джуксінг, Ранг МС 310, КХА 4394, котрі є лідерами по виходу крохмалю з зерна [4].

Питанням добору гібридів для біоетанолу, які мають переваги по виходу крохмалю, модернізації технологій вирощування насінневої кукурудзи на біоетанол, ринок енергетичних культур, економічним важелям регулювання ринку біопалива, фінансовій підтримці та джерелам фінансування, присвячені праці Г.Н.Калетника, В.О.Дубровіна, М.О.Корчевного, В. Гур'єва, Бойко В.І.

Ефективне вирощування насінневого матеріалу потребує відповідного обґрунтування, важливе місце в якому посідає розробка бізнес-плану, де враховуються реальні можливості, перспективи розвитку й засоби його реалізації в умовах нестабільного ринку та глобальної фінансової кризи.

Постановка задачі. З огляду на актуальність підвищення ефективності вирощування насінневої кукурудзи на біоетанол поставимо за мету дослідження методичний розгляд особливостей складання бізнес-плану за вказаним напрямом спеціалізації виробництва.

Результати. Основними розділами при складанні бізнес-плану є: резюме, описання галузі, підприємства та його продукції, дослідження ринку та маркетинг план, план виробництва, організаційний план, оцінка ризику і програма управління ним, фінансовий план, інвестиційний план, вплив на навколишнє середовище.

Бізнес-план розрахований на дослідні господарства та господарства, які займаються виробництвом насінневої кукурудзи, яких по Україні налічується близько 170, 40% з яких займається насінництвом кукурудзи.

В рамках резюме необхідно зазначити, що вартість біопалива залежить від вартості сировини та доступності сировинних ресурсів. Вихід етанолу з 1 тони кукурудзи складає 398 л, а з гектару – 1628 л. Без зниження рівня продовольчої безпеки в Україні можна вирощувати кукурудзу на 10 мл.га землі. Для такої кількості необхідно мати відповідний насінневий фонд. Тому зосередимо увагу на методичних особливостях бізнес планування вирощування гібридів кукурудзи на біоетанол.

Стосовно галузі виробництва необхідно зазначити, що в Україні все більшу популярність здобувають високопродуктивні гібриди провідних світових селекцій, які гарантують отримання додаткової суттєвої прибавки у врожайності за рахунок більшої стійкості до хвороб та шкідників, кращої холодо- та посухостійкості.

Маркетинг план включає в себе вивчення споживачів, обсягів продажу насіння та аналіз діяльності конкурентів. З поширенням виробництва біоетанолу зріс попит на сировинний матеріал (кукурудзу), а разом з цим й на насіння для його вирощування.

Зокрема прямими конкурентами місцевих насінневих господарств є: «Сингента Сідз», «Маїсадурс семанс», «Монсанто Інтернешнл Сьорл», «Кітчен Сід кампані», НВФГ «Компанія «Маїс».

НВФГ «Маїс» є лідером у постачання гібридів кукурудзи на цільовому ринку в Україні. Обсяг виробництва у 2009 році становить близько 60%. Гібриди кукурудзи вирощуються на різні напрями виробництва.

Здійснення даного проекту дозволить господарству підвищити рівень рентабельності. Ціна вирощених гібридів у 2010 році становитиме від 8185,5 до 10914,0 грн.

На внутрішній ринок найбільші обсяги насіння близька 60 % надходять в весняні місяці, тому графік збуту має акцентуватись на весняно посівну компанію.

З огляду кризи оплати за насіння слід проводити на основі ф'ючерсів, форвардів та роялті оплат. Реклама продукції проводити, як на господарському рівні, а також Internet – представництво.

План виробництва включає в себе: планування посівних площ, урожайності валових зборів та потреби в насінні для господарства на основі методу урахування досягнутого рівня за три роки та планового приросту урожайності на основі скорочення витрат. При вирощуванні насінневої кукурудзи є можливість застосовувати оптимальну технологію вирощування на основі оптимізації технологічних карт.

Організаційний план включає в себе вибір форми організації господарства та організаційну схему підприємства.

При організації виробництва насінневої продукції доцільно врахувати такі ризики, як : конкуруючі технології, природні фактори, агрономічні ризики.

Фінансовий та інвестиційний плани включатимуть обґрунтування потреби у фінансових ресурсах, розрахунок точки беззбитковості, потребу в кредиті, який буде використаний на придбання матеріальних ресурсів.

Охорона навколишнього середовища включає охорону земель, яка здійснюється на основі інтенсифікації землеробства та науково-обґрунтованого застосування добрив та засобів захисту на основі дотримання технології застосування, внесення їх в оптимальних нормах.

Висновки. 1. Наявність в Україні значних сировинних ресурсів для виробництва біопалива та кількості родючої землі дає змогу зайняти гідне місце серед провідних країн по виробництву біоетанолу.

2. Виробництво біоетанолу дозволить замінити 30% річної потреби агропромислового комплексу в енергетичних ресурсах.

3. Бізнес планування виробництва насінневої кукурудзи на біоетанол дозволяє на рівні підприємства організувати діяльність з рівнем рентабельності від 40% до 80%, а на рівні регіону й держави отримати біоетанол з собівартістю 2,48 грн/л.

4. Подальші дослідження доцільно пов'язувати з визначенням заходів та засобів реалізації складеного бізнес-плану для вирощування насінневої кукурудзи на біоетанол.

Список використаних джерел

1. Калетник Г.М. Економічна ефективність розвитку ринку біопалива в Україні / Г.Н.Калетник // Проблеми науки. – 2008. – № 12. – С. 41-42.
2. Макарчик О.Г. Світові і вітчизняні тенденції розвитку виробництва біопального / О.Г.Макарчук // Економіка АПК. – 2008. – № 7. – С. 152-154.
3. Рибалка О., Червоніс М та ін. Поведемо мову про сорти та гібриди зернових, призначених для одержання біоетанолу / О.Рибалка, М.Червоніс та інші // Зерно і хліб. – 2008. – № 3. – С. 3-5.
4. Гур'єв В. Добір гібридів кукурудзи для використання зерна на біопаливо / В. Гур'єв // Пропозиція. – 2008. – №5. – С.46-51.

УДК 332.14: 504.03

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ТА ЕКОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ НА РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНИХ АПК

Коляденко С. В., к.е.н.

Вінницький національний аграрний університет

Annotation. Today a biofuel is a substantial alternative to the traditional fuel in Ukraine. It is possible to produce a 150 thousand tons of biofuel on a year in Winnitca region. It follows to create the proper mathematical model of development of biofuel industry.

Production and use of biofuel will be instrumental in the decision of social and ecological problems, and also achievement of national strategic aims of the state.

Аннотация. Производство и использование сельскохозяйственного сырья в наше время необходимо ориентировать не только на повышение экономической, но и экологической эффективности. Использование сельскохозяйственных угодий Украины (в том числе Винницкой области) под культуры, используемые для производства биотоплив – один из способов решения этих проблем.

Науково-технічний прогрес і економія ресурсів повинні відповідати умові збереження та поліпшення природного середовища життєдіяльності. Ця умова досягається впровадженням маловідходних та безвідходних технологій, зниженням питомої ваги і витрат енергії, зменшенням та припиненням шкідливих викидів в атмосферу і воду, відтворенням родючості ґрунтів та лісових масивів, збалансованим водоспоживанням тощо. Все це, звичайно, дещо обмежує розвиток виробництва, вимагає додаткових затрат, які можуть окупитися